

חווה, פרי עץ הדעת ורגעי השינוי של חייו

[נועה ברקת](#), הרדוף

'ותקח מפרי ותאכל' (בראשית ג' 6).

משבר אמצע החיים של חווה קשור באכילת פרי עץ הדעת. עד לאותו רגע חייה מתנהלים כמתוכנן, זורמים בכיוון שעוצב להם על ידי כוחות אלוהיים, ללא בושה, ללא הזדקנות (אין לידה ואין מוות) וללא תודעה. לאחר מכן חייה משתנים. תודעתה משתנה, עיניה נפקחות והיא יודעת להבדיל בין טוב לרע. שלא לדבר על הגירוש, לידות הילדים, העבודה, הבעל, התשוקות והמצב הכללי.

חווה, לאחר אכילת פרי עץ הדעת היא כמו נשים רבות, שבאמצע חייהן מתעוררות למצבן, רואות את עצמן ואת החיים בעיניים פקוחות ומתחילות בחיים אחרים. יש שיטות רבות לספור את הקללות שבהן קוללה חווה ולקשרן לחטא שחטאה. אבל אין ספק ששתי הקללות המרכזיות הן עצב לידת הבנים ועניין התשוקה ושלטון הגבר.

מעניין שדווקא במשברי אמצע החיים שלנו, הנשים המודרניות, אנו פועלות בדרך כלל כדי לבטל, להסיר או לשנות את רוע הגזרות. ההריונות והלידות שלנו כבר מאחורינו, או שנמצאים תחת שליטה, ואנו מוצאות את עצמנו שואלות שאלות לגבי החופש שלנו, מתוך רצון להחזיר לעצמנו את השליטה על חייו ועל תשוקותינו. נראה שבדומה לשליטה, שהיא מעין חווה מהופכת, אנחנו מקיאות את התפוח המורעל מתוכנו, עינינו נפקחות ואנו מתעוררות כדי לגלות שהורדמנו על ידי.

אז מהו פרי עץ הדעת, אותו תפוח מורעל וקסום שיש בכוחו להעיר או להרדים, לפקוח עיניים או לעצום אותן?

בסרט "מטריקס" הגיבור ניאו נשאל על ידי מורפיוס (שהוא שמו של אל החלומות היווני וממנו נגזר גם שם תרופת ההרדמה – מורפיום) האם ברצונו לדעת את האמת. כדי לדעת זאת עליו לבלוע גלולה אדומה, מעין תפוח מורעל מודרני. הוא מזהיר אותו: אחרי שתיקח אותה לא תהיה דרך חזרה, ומציע לו גם גלולה כחולה שבאמצעותה הוא יחזור לישון ולחייו הרגילים. ניאו בוחר באדום, כמו חווה בזמנה, ועולמו מתהפך.

רגעי שינוי תודעה כאלו הם מרים-מתוקים. אלו רגעי משבר, שבהם החיים כפי שהכרנו אותם עד כה משתנים ואנחנו יכולות להרחיב את התודעה שלנו ולהכיר את עצמנו. חווה אימנו היא הראשונה. היא אומרת כן לשינוי, אומרת כן לפקחת העיניים. בכך היא מנחילה לנו, בנתיחה, את האומץ להסתכל במציאות כפי שהיא, לסבול את סבל השינוי ולשלם את המחיר הנדרש. אך לא רק בקללות וייסורים אנו זוכות כשאנו מעיזות להתקדם לשלב חדש. אנו, כמו חווה בזמנה, זוכות לשם חדש וזהות חדשה.